

4114Y

Small B.

8.

THESES
ALIQVOT LOGI
CÆ ETHICÆ PHYSICÆ SPHÆ.
RICÆ

QVAS FAVENTE DEO OPT.

MAX. INGENUI ADOLESCENTES

ad Lauream Magisterialem in Collegio Divi

LEONARDI hoc ann° contententes in publi-

ca disputatione pro virili propugnabunt ad diem

KALEND. Julias 1614. in scholis MARIANIS

Academiæ Andreanæ,

Præside *Andrea Brusio.*

EDINBURGI,

Excudebat THOMAS FINLASON Typographus R. M.

NOBILISSIMO ET AM-
PLISSIMO DOMINO D. CO-
LINO MACENGIO KINATELLAE BA-
RONI PRIMARIO AMANTISSI-
mi quondam condiscipuli S.

V M Theses hasce nostras, NOBILIS.
DOM. publici juris facere decrevisse-
mus, & palam literatorum censura pro
recepta jam consuetudine permittere,
querereturq; aliquis, sub cuius umbra
primam lucem ferre vellemus, tu pri-
mus occurristi, in cuius potissimum sinu informem hunc no-
strum foetum deponeremus, quid & benevolentia fovere vel-
les & auctoritate a virulentarum linguarum ictibus pro-
tegere posses, donec per aetatem aut formam, quae vel zoilis
placere possit, accipiat; aut robur, & firmitudinem conse-
quatur, quae gravissimos invidorum impetus sustineat; qui
si tam perfecte elaboratus esset, ut nullo vel fautore, vel
patrono egeret, sed per se dignus esset qui omnibus omnium
etiam se verissimorum censorum calculis probaretur, nemo ti-
bi praefendus erat, cui vel tanquam ejus quem tibi debe-
mus

mus honoris signum, vel amoris, quo te prosequimur, pignus offerremus: nam si, ut verissime dixit Philosophus, honor est virtutis præmium: ut omittamus nobilitatem, opes, potentiam tuam, quas res vulgus, qui parum supra belluas sapit, solas suspicit & admiratur, maximus certe tibi honor debetur: nullum enim esse putamus, in cuius animo, tam teneris annis virtus altiores radices egerit, nec ea vulgaris; sed quæ cum vera nobilitate maxime est conjuncta, modestia, liberalitas, mansuetudo, animi robur, & longe supra tuos annos prudentia, & constantia: quarum omnium non tantum fragrantissimos flores, sed suavissimos fructus quotidie non metus præceptorum expressit sed animus optime affectus sponte sua produxit: nam quæ non honestatis amor, sed aliorum imperia officia extorquent, ea fere vacillant, nec ad momentum sibi constant, sed ubiq; sibi dissimilia comperiuntur; at tu cum liberalissime, & absq; omni castigationis metu semper habereris, nullum vel perverſi ingenij indicium unquam dedisti, nunquam a recto probitatis calle deflexisti. Quamobrem suavissimis tuis moribus ita nos omnes in tui amorem pellexisti, ut nihil te cherius nobis exstiterit nec dum existat, & maximum tui desiderium apud omnes reliqueris; quod hoc exiguo munere, majoris inopia, apud omnes testatum volumus. Accipe ergo NOBILISSIME DOM. ingenua tibi vultus serenitate has Theses honoris tibi habiti tesseram, amoris debiti pignus, parum te dignum fatemur, sed quod tu æqua tibi offerentium affectus estimatione dignissimum reddideris. Bene viue, & vale æplissime Domine.

Tui quondam amantiſ. condiscip.
 nunc addiſſimi ſervi
Laurea magiſt. in gymnaſio LEONARD.
boc anno candidati.

Alexander
 Andreas
 David
 Georgius
 Gulielmus
 Gulielmus
 Gulielmus
 Henricus
 Iacobus
 Iacobus
 Iacobus

Rindius.
 Ruthvenus.
 Kinnerus.
 Crichtonus.
 Macengius
 Spenſius
 Willichius.
 Smythæus.
 Brounæus.
 Brounæus.
 Ridochus.
 Thomas

Jacobus
 Jacobus
 Ioannes
 Ioannes
 Ioannes
 Ioannes
 Ioannes
 Ioannes
 Ioannes
 Kentegernus
 Thomas
 Willichius.

Tomifonus.
 Tralius.
 Carmichaeli.
 Cornelius.
 Knoxius.
 Macgillus.
 Meldromius.
 Moravius.
 Wemius.
 Ramifæus.
 Willichius.

THESES LOGICAE.

DISCIPLINAE OMNIS, siue ad efficiendum, siue agendum, siue contemplandum comparata est, finis proximus & intimus est cognitio & in memoria conservatio.

I Quamobrem eo ordine tradenda, quo & facillimè addisci, & firmissimè in memoria habere possunt.

2 Actiua & effectiua ordine resolutiuo optimè traduntur contemplatiue compositiuo solum

3 In iis docendis semper facilioris cognitionis nunquam ordinis naturae habenda ratio, nisi cum faciliori cognitioni famulatur.

4 Primum principium in omni disciplina est definitio subiecti; in operatricibus disciplinis, quod cognitionis subiectum est, operationis est finis.

2 Philosophiae munus est animum tum ad rectè contemplandum, tum agendum instruere.

I Ergo Hippias ille non eo magis fuit Philosophus, quia & calceos, & strigiles, & lecythum a se facta singula ostentauit.

2 Et Physica ante Ethicam addiscenda.

IIJ Logicae proprium est rationem reliquas disciplinas rectè tradendi praescribere.

I Ergo Logica duo praecipua sunt instrumenta, ordo & methodus, quorum ille in omnium praeceptorum seu problematum recta dispositione, haec in singulorum accurata confirmatione versatur.

2 Ut angustioribus cancellis Logicam concludere videantur, qui omnem eius vim in veri a falso discretionem collocant.

A

Extra

THESES LOGICAE.

IIIJ Extra mentem vires non exerit.

1 *Ergo ne utentis quidem Logica subjectū est Ens, sed entis notio.*

2 *Nec quae in Categoriis sunt ut a Logico spectantur res sunt sed rerum notiones.*

3 *Nec omnino notiones Logica in rebus fabricantur sed in primis rerum notionibus.*

4 *Nec universalia Logica quicquam extra mentem sunt.*

V A quo unumquodq; habet ut sit, & existat, habet, ut sit hoc singulare.

Ergo substantia a suis formis, accidentia à suis subjectis habent, ut sunt singularia, seu individua.

VJ Accidentis esse est inesse.

Ergo qui accidens sine subjecto existere dicunt, etiam absq; suo esse & non ens subsistere dicant necesse est.

VIJ Tot sunt summa Entis genera, quot modis E N S existere potest.

1 *Ergo decem.*

2 *Et quantum est unum genus synonymum.*

3 *Nec necesse est diversarum scientiarum subjecta summo genere deferre, cum satis est nulla habeant principia, aut affectiones pluribus illis scientiis cōmunes: quia altioris cujusdam sunt scientia*

VIIJ De quacunque prima Substantia genus Accidentis aliquius verè dicitur, ei singulare aliquod accidens eius generis inest, & si singulare non inest, genus verè non dicitur.

1 *Ergo vel singularem D E I quantitatem nominet oportet. Blasphemus Vorstius; vel quantitatem non habere concedat.*

2 *Nec cum materiam primam quantam esse dicimus, rem aliquā singularem intelligimus, sed tantum volumus extensionem seu mensurabilitatem secundum tres dimensiones insequi naturam materiae, non formae.*

IX Omne Accidens supervenit subjecto completo, cum quo unum per se constituere non potest.

Ergo

THESES LOGICAE.

Ergo differentia specifica, utcunq̃, qualitas generis ejus quam constituit speciei dici potest: simpliciter tamen accidens, aut in Categoria qualitatis esse pro absurdo habemus.

X Quantitas continua est rei extensionem habentis mensura.

1 Ergo nihil infinitum quantum, nec quantum infinitum.

2 Nec Anima quanta nisi per accidens; Angeli nullo modo.

3 Non ergo aut corpora aut corporea.

4 Ergo neq̃, Angeli finiti vel infiniti dicendi.

5 Nec DEVS Opt. Max. nisi propter essentialem ejus omnipresentiam qua non est per naturae diffusionem aut extensionem.

6 DEVM negativè non privativè infinitum dicimus.

7 Nec locus est quantitas nisi per accidens.

XI Magnum & parvum Relata sunt non Quanta nunc in Quantitate, nunc in Substantia fundata, nunc etiam in Qualitate.

Vana ergo argumentatio DEVS est magnus ergo est corpus, vel est quantus.

XII Habitus ut respiciunt sua objecta sunt Relata etiam secundum esse ut subjecta afficiunt qualitates.

Ergo nihil prohibet idem in diversis generibus esse.

XIIJ Nullum Accidens prius est natura ulla substantia.

Ergo vel non omne, a quo non retrocomeat consecutio, est prius natura vel dicendum a quo non retrocomeat consecutio per se.

XIIIJ Veritas est signi & rei significatę convenientia.

1 Prima ergo erit in rebus, secunda in mente, tertia in oratione.

2 In rebus ipsis nulla inest falsitas.

3 In oratione ejus qui decipitur duplex falsitas, prima est in discordia orationis & notionis, secunda orationis & rei.

XV Nomini omni Verbum respōdet nec differunt nisi in temporis & compositionis adsignificatione.

Ergo verbum Substantivum tertium adjacens non est verbum, sed tantum ejus pars formalis.

XVI Quoties copula Enunciationis negatur vera negatio cē-

THESES LOGICAE.

senda est.

Ergo verbum quod verbum nunquam est infinitum.

XVIJ Quatuor illi modi, de quibus solis agit Philosoph⁹, quia soli figuram Enunciationis mutant, neque Attributum, neque subiectum determinant: sed tantum Copulam.

1 Quare una cum copula non censendi sunt attributa enunciationis modificatarum, nisi forte formalia, cum materiale attributum in dicto lateat, ut per resolutionem patet.

2 Ergo nihil prohibet verè uniuersales, & particulares esse in modalibus, ut in puris Enunciationibus.

XVIIJ SYLLOGISMVS, est oratio in qua &c.

Ergo vanum fuerit negare conclusionem syllogismi partem esse, praesertim cum συλλογισμός ille τὸ δῆλον tam saepe a Philosopho nominatus non cernatur, nisi in conclusione.

XIX Non tantum scientiæ propriæ dictæ, sed & aliæ Disciplinæ sua problemata confirmant rationibus e propria rei natura sumptis, quas Analyticas Philosophus appellat, & Logicis opponit.

1 Ergo doctrina ἀποδείκνυται quāuis primò, & maximè propriè usū in scientiis tradendis habet; in aliis tamen disciplinis maximus ejus usus cernitur.

2 Nec omnis legitimus syllogismus, si in strictiore notione vocabula accipias, aut Dialecticus, aut Demonstrativus erit

XX Omnis propria cuiusque subiecti affectio pēdet a subiecti sui natura, & cum eo aliquod necessarium & essenziale vinculum habet; nam alioqui accidens esset.

Ergo omnia problemata de quocunq; subiecto, quibuscunq; causis nitantur, omnesq; de eodem Demonstrationes siue αἰτιολογίαι siue αἰτιολογίαι accreuerint, resolvuntur in subiecti definitionem.

XXI In demonstratione potissima primum medio, & medium tertio per se inest.

1 In potissima ergo demonstratione affectio est equalis subiecto & cau
sa par

THESES LOGICAE.

sa par utrius.

2 *Utraq[ue] propositio per se est.*

3 *Nulla potissima demonstratio est a causa externa.*

XXIJ Subjectum de suo Accidente, & species de differentia non predicatur nisi per accidens.

1 *Ergo nec subjecti de accidente predicatio est per se primo modo nec speciei de differentia secundo.*

2 *Nec absurda est opinio docentium predicari per se tertio modo nihil aliud esse, quam naturaliter predicari.*

XXIIJ Propositio negativa immediata est, quæ nullo medio priori confirmari potest.

*Ergo sola negativa immediata censenda sunt, in quibus vel genus summum de genere summo negatur, vel opposita differentia de opposita, vel deniq[ue] opposita speciei definitio de opposita specie, aut e-
jus definitione.*

XXIIJ Tum demum scimus unumquodque, cum ejus perfectam definitionem habemus.

Ergo substantias sine demonstratione, accidentia non sine ea scimus

XXV Intellectus non est in actu, nisi a specie intelligibili in phantasia percepta: hujusmodi autem species a sensu est.

1 *Ergo nemo nascitur intelligens.*

2 *Nec ulla notitia in nostra mente, quam sensibus acceptam referre non debemus, licet quo tempore primum accipimus, vel per incogitantiam, vel per oblivionem ignoramus.*

XXVI Loci Topici sunt quædam communes sententiæ, quas nonnulli maximas appellant, omni quæstioni ejusdem generis in quacunque sit materia, applicabiles, quarum virtute particularia argumenta concludunt.

Ergo non magis communes sententiæ logica actu syllogismos Dialecticos ingrediuntur, quam scientiales demonstrativos.

XXVIJ Syllogismus Sophisticus est, qui concludit ex iis, quæ videntur probabilia, nec sunt; & qui videtur concludere ex

THESES ETHICAE.

probabilibus aut quæ videntur probabilia, nec concludit.

Ergo Syllogismus sophisticus proprium vitium est oppositum syllogismo dialectico.

XXVIII Syllogismi dialectici propria forma est constare seu concludere e probabilibus.

Ergo omnis Sophisticus peccat in forma.

XXIX Si homonymia in altero termino questionis est idque respondentem latet tunc disputatio potest non esse ad idē aut tantum ad nomen.

1 Proinde huiusmodi sophisma propriè est ab ignoratione Elenchi.

2 Ex quo sequitur in captione ab homonymia ambiguitatem semper esse in medio termino.

ETHICAE.

U I V S Q V E foelicitas est ipsius secundum quā agit vitam perfectio.

APPEND. I *Hominiis ergo non una sed triplex erit foelicitas: naturalis, civilis, & supernaturalis*

2 *Ac proinde tres sunt Discipline quarum homo est subiectum, Medicina, Moralis philosophia, &*

Theologia; harumq; triplex finis: prima est sanitas corporis ad naturam reliquaq; quae corpore fiunt officia obeunda sufficiens: secunda est animi aptitudo ad civiles actiones idonea; tertia totius hominis cum natura divina conformitas divina consociationis capacem hominem reddens: hi aliis tribus subordinantur qui sunt agere secundum naturam, agere secundum virtutem civilem, agere secundum virtutem supernaturalem seu divinam, quam maiestatis divinae ineffabilis fruitio insequitur.

IJ Ex hisce tribus solam mediam Aristoteles in Ethicis sibi cōsiderandam propoluit, quia primam Medicis ut eorum propriam

THESES LOGICAE.

priam spectandam reliquit, tertiam ut penitus ignoratam non attigit.

I *Quamobrem ut qui felicitatem Aristotelicam cum Theologica optimè consentire affirmant, a veritate non longè aberrant, ita si qui eandem esse putant toto (quod aiunt) cælo distant.*

2 *Hinc liquet eos operam ludere qui e principiis Theologicis Aristotelis doctrinam oppugnare conantur.*

IIJ *Eadem opera, iisdemque præceptis virtutes ipsas acquirimus, quibus secundum virtutem vivere discimus.*

Ergo ad felicitatem adipiscendam nihil interest siue in virtute siue ejus actione colles.

IIJ *Nihil naturæ convenientius, quam affectus rationi morigeros esse, & tanquam pedissequos ei parere, ac prout illa præscripserit moveri & quiescere, agitari & sedatos esse.*

Quamobrem idem mihi sentire videntur, & qui felicitatē in virtutis actione, & qui natura conueniente definiunt.

V *Quid absurdius quam hominem, cui natura nihil ad humanam perfectionē negauit, non posse ad summum homini propositum bonum pervenire.*

I *Absurdum Ergo absq̃ claris parentibus, liberis, opibus neminem posse esse felicem fuerit affirmare.*

2 *Nimiumq̃ vulgo assentantur, qui dicunt ullas tantas esse calamitates, quæ possunt felicem de statu suo deturbare, dummodo sibi animo constet.*

VI *Externa cum naturæ tum fortunæ bona, utcunque adjuncta ad virtutis exteriores actiones requirantur, ea tamen in hominis potestate non sunt.*

Quare sub nullam disciplinam practicam, nedum Ethicam cadunt cum eorum acquirendorum nulla possint tradi præcepta.

VIIJ *Deus & natura quodque opus suum in suo genere perfectum, & ad munera sua perfectè obeunda producunt.*

I *Quamobrem vitium homini a natura non inest.*

2 *Et ad*

THESES ETHICAE.

2 Et ad hominis lapsum vel philosophia duce intellectus penetrare posset, nisi aliunde tenebras sibi accerseret.

3 Hinc etiam deciditur illa contraversia, sitne homo per naturā ad virtutes an ad vitia proclivior: nā si naturam integram intelligas est ad virtutem natus, si corruptam totus ex sese in vitium propēdet.

VIII Voluntas est ejus quod intellectus bonum judicauerit appetitus.

1 Objectum ergo voluntatis non tātum finis erit sed & media quae ducunt ad finem.

2 Et *ὑποσίγων*; & voluntas differunt ut genus & species.

3 Et voluntas magis est finis quam mediorum.

IX Voluntas vim pati non potest ut interea Voluntas maneat.

1 Voluntas ergo a coactione & externa necessitate libera est, ab interna similiter liberam esse non est necesse.

2 Præscientia & providentia divina non magis voluntati libertatem quam rebus contingentiam auferunt.

X Affectus quos perturbationes *Στοίχεις* appellare libuit materia sunt virtutum; hi autem diuersi intensiores & remissiores secundum diuersam humorum temperiem existunt.

1 Nemo ergo dubitabit alios ad alias virtutes & vitia natura procliviores esse, aliasq; in aliis magis illustres esse tēperatura suae singulari quodam beneficio quis negauerit.

2 Trate rea in nullo uno omnes magis posse eminere, quam eandem terram omnia pari ubertate producere certissimum est.

3 Nec non virtutum naturam in indiuiduo positam non esse, sed essentia sua latitudinem habere si non in Idea, tamen ut ab homine participantur luce clarius est.

4 Hinc etiam patet eos maximis laudibus dignos qui pessima indolis cū essent boni tamen euaserunt, licet multis aliis sint inferiores.

XI Habitus virtutis non est instar Artium, nam hæ ad rectē operandum tantum cum uult artificem disponunt, at illi rectē agendi voluntatem suppeditant, ut virtute præditus nolit non recte

THESES PHYSICAE.

rectè agere, alioqui nihil impedit, quo minus virtutes artes appellemus.

1 Hinc patet virtutes ipsi voluntati quodammodo esse agendi principium & non solum agendi modum prescribere.

2 Etiam hinc illud manifestum, quod qui in moribus sponte peccat, deterior est illo, qui inscius aut per inscitiam delinquit, quamvis in aliis rebus contra se res habet.

XIJ Ex iis quæ vitam humanam attingunt nihil perfectius nihil præstantius virtute, quippe cum rerum humanarum sit excellentissima, præstantissima, & prope, ut dixerim, diuina.

Ergo quamvis & ratione vitiorum, & perturbationum, etiam obiectum in mediocritate, eaq; Geometrica sit posita, ratione tamen perfectionis et dignitatis in extremitate collocatam esse nemo negaverit.

PHYSICAE.

PRIMUM cuiusque scientiæ principium est subiecti definitio quæ primum etiam locum in scientia quaque postulat.

1 Est ergo secundus physice auscultationis liber, naturalis scientiæ primus.

2 Et auscultationis primus ad definitionem corporis naturalis, facilius intelligendam de Metaphysica mutuo acceptus.

3 Quare nec necesse fuit alia ibi, quam generabilis corporis principia explicari.

IJ Entis ratio est esse, ESSE autem est a forma ut actus.

1 Ergo materia prima nec ens est, nec actum habet, nisi ens potentia intelligas, quod est non ens.

2 Hinc sequitur eandem esse Arist. de materia sententiam, quæ fuit

B

platon

THESES PHYSICAE.

Platonis.

3 *Nec obstat quod locum Plato appellet, nam formarum intelligit.*

4 *Et quantitatem potentia esse, qua actum nullius sit, necesse esse.*

5 *Nec directe intelligi posse.*

6 *Et minus naturam esse, quam formam.*

IIJ *Ea tantum forma natura censenda est, quæ materiae immergitur, & est principium motus naturalis.*

1 *Mens humana ergo non est natura*

2 *Et homo quia homo supra naturam elevatus est*

3 *Et quanto rerum contemplationi magis vacat, tanto & sibi, & divinae naturae propinquior, & similior est.*

IIIJ *Materiae appetitus nihil aliud est, quam inclinatio, eaque passiva ad formam suscipiendam, eumque a priuatione habet.*

1 *Ex quo sequitur materia appetitum re non differre a potentia*

2 *Et hinc quicquid explet appetitum potentiam perficere & contra*

3 *Nec non potentiam materia universalem non realiter existere, sed tantum in mentis notione, praesertim cum materia informis omnino non subsistit.*

V *Nec generatio, nec coeli motus est ab aliquo principio interno actiuo.*

Ergo natura non est tantum principium actiuum, sed & passivum ita tamen ut ad aliquem certum motum determinet patiendum, aliqui quilibet motus etiam violentus naturalis esset.

VJ *Fortuna est causa per accidens in iis quæ fiunt ex praelectione propter aliquem finem.*

1 *Ergo fortuna non tantum conjuncta est cum aliqua causa per se, sed eadem quæ est causa per se unius effecti, quatenus producit aliud praeter intensionem principalis agentis, est causa per accidens et fortuna.*

2 *Nec principalis proprie fortuna dici potest, sed quaecunque alia concurrentes, siue fines, siue media efficientes, quæ unius effecti fortuiti possunt esse innumera.*

3 *Ideo fortuna incerta.*

THESES PHYSICAE.

VII Motus omnis est propter quietem.

1 Ergo quies prius corpori naturali competit, quam motus

2 Id ipsum de loco sentiendum.

VIII Motus ad eundem terminum non sunt contrarii.

Ergo motus sursum non semper est contrarius motui deorsum.

IX Locus ut ab Arist. definitur est motus terminus, corporis naturalis ambientis superficies immobilis primū.

1 Ergo caelo neq. secundum totum, neque secundum partes competit.

2 Et in tractandis affectionibus corporis naturalis in genere, praeipue Philosophus respexit corpus sublunare, seu corruptibile.

X Omne corpus naturale certo alicui muneri destinatum est, cui certa magnitudo (licet cum latitudine aliqua) necessaria est; quam ultra citraue nec subsistere, nec munus obire potest

1 Ergo in naturalibus datur & maximum & minimum.

2 Nec ullum corpus naturale in infinitū aut diuidi, aut augeri potest

XI Gravia & leuia a formis suis mediantibus qualitatibus motricibus, grauitate & leuitate, tanquam propriis instrumentis moventur, quæ tamen pro virium facultate, & mediis dispositione, motum celeriorē vel tardiorē producunt, idq; αναλογως

Ergo si daretur inane primo grauius & leuius eadem celeritate mouerentur, deinde grauium & leuium motus esset in instanti ut est luminis.

XII Ut μεταξισις inferiorum corporum arguit eorum locum ab ipsis diuersum, ita partium coelestium corporum, locum coeli esse a coelo diuersum.

1 Ergo definitio loci ab Arist. tradita non conuenit omni loco.

2 Et interuallum a caelo occupatū ejus locum esse necesse est neq. quæ ab Arist. in contrarium afferuntur, tantiponderis sunt, ut tam manifestam veritatem negare debeamus.

XIII Efficiens per emanationem necessariō agit, & proinde pro virium suarum ratione, nisi quid externum impediat & effectum uniforme producit.

THESES PHYSICAE.

1 Ergo impossibile est mundum ab eterno a Deo emanasse

2 Proinde qui Dei opus esse fatentur, in tempore factū agnoscere coguntur, ut quæ de temporis, & motus eternitate disputantur, vana sint.

XIIII Infinitæ potentie præscribere, extremæ est arrogantia

1 Quare ut unum tantū esse mundum facile credimus non tam Arist. rationibus, quam veritate diuina adducti; ita Deum plures creare non potuisse constanter negamus.

2 Quemadmodum & hunc infinitis gradibus perfectiorem potuisse, ne forte Deum alium creasset.

3 Verum tantam esse mundi perfectionē affirmamus, ut neq; humana, neq; angelice mentes eam comprehendere possint, nedum ut illam effecerint quod putat Plato.

XV Mundum animatum esse nulla ratio persuadet.

Ergo nullam in mundo unitatem agnoscimus, nisi quæ posita in conueniente ordine partium ad ipsarum & totius conseruationē, qui ab uno principio pendet, ad quod etiam ut finem ultimum refertur.

XVI Motus cœli est simplex, naturalis & a motu elementorū diuersus

Ergo cælum non tantū est corpus simplex, sed et ab elementis diuersū

XVIJ Orbibus cœlestibus singulis suus est motus proprius, suæ item qualitates propriæ.

Ergo orbis cœlestes specie saltem a se inuicem differunt, ut non sint tantum quinque, sed longè plura corpora simplicia.

XVIIJ Supra cælum beatæ mentes ætatem agunt beatissimā, ab omni motu, & molestia liberam, ubi & corpus CHRISTI jam residere, & nostra tandem DEO fruitura credimus.

1 Ergo supra cælum aliquid est: siue inane siue nihil non temerè affirmarim ex Arist. a Diuo Paulo tertium cælum appellari certum, in quo etiam certum est nihil homogeneum cum corporibus, alijsq; rebus mundanis, siue cœlestibus siue sublunariis reperiri

2 Quare & inane, & nihil esse commodè dici potest.

nulla

THESES PHYSICAE.

XIX Nulla astra præter Lunam sentiuntur, pro vario ad solem situ, vel variam figuram inducere, vel luminis decrementa, & incrementa capere.

Quare probabile est a se, non a sole lumen habere, licet alia sit communis opinio.

XX Longè alia est aëris temperies, animaliumque, stirpiumq; natura, in nouo orbe, quam quæ in nostro, etiam iis in locis quibus eadem est latitudo.

1 Ergo cælum per influxum agere verisimile est & non tantum motu & lumine

2 Nec-non cælum aliquod per influxum agens, immobile esse.

XXI Materia prima informis nunquam esse potest.

1 Ergo unius corruptionem alterius generationem esse necesse est.

2 Et generationem, & corruptionem, re & numero eandem esse generiti & corrupti.

3 Et generationem, & corruptionem sibi coherere perpetuò.

4 Et materiam primam causam proximam esse, cur generari, & corrumpi corpus naturale possit.

XXIJ In generatione mistorum manent aliquæ qualitates in genito quæ fuerant in corrupto.

1 Ergo non omnes qualitates formam insequuntur, sed materiales materiam, nam licet a forma, aut cum forma introducantur, toti inherent secundum materiam, non secundum formam.

2 Et non in omni generatione substantialis resolutio fit usque in materiam primam.

XXIIJ Mistio est mistorum alteratorum unio.

Ergo in misto manent simplicium forme, subjugate tamen et domite, nec forme vicè obtinentes ut merito dicat Philosophus potestate inesse: qualitates vero eadē, sed refractæ, & mutilatæ pluribus perfectionis sue gradibus.

XXIIIJ Misti quæ mistum, materia proxima est materia prima

1 Ergo in eius generatione resolutio est in materiam primam.

THESES PHYSICAE.

2 Hinc etiam sequitur tribus omnino modis mistum corrumpi posse putrefactione, combustione, & in aliud mistum transmutatione.

3 Hujusq. corruptionis causas esse calorem & frigus.

XXV Eadem virtute aqua calefacta, ad suum frigus redit, quæ graua in altum projecta discendunt.

Non absurdum igitur idem in seipsum agere.

XXVI Accretio est totius corporis ad maiorem, & naturæ cōuenientem magnitudinem mutatio, per singularum partium extensionem, ex nouæ materiæ accessione, per proprias singularum partium formas, interueniente proprio cuiusque partis calore facta.

Ergo accretio est animantium propria, ad quam constituendam tres omnino mutationes concurrunt, generatio noua substantiæ, motus localis duplex, primus alimenti ad singulas partes, secundus singularum partium ad maiorem molem extensio; tertia alimenti alteratio.

XXVIIJ Hanc actionem totam moderatur anima vegetatiua.

Ergo nisi Philosopho propositum fuisset tantum de animi facultatibus in genere agere, de accretione tractatus magis conueniebat libro de anima.

XXVIIJ Unius animantis una est forma.

Ergo una anima triplici facultate ornata, vegetatiua, sensitua, & intellectiua in homine, in bellua vegetatiua, sensitua, & quæ proportionem respondet intellectiua, in plantis vegetatiua tantum, nisi quæ alia sit, quæ non potest a nobis cognosci; nisi forte ex specierum discriminibus.

XXIX Vegetatiuam, & sensitiuam animam a parentibus esse vix ulli dubitant, nisi qui putant omnes formas coelitus immiti in materiam; quæ si in homine eadem sint cum intellectiua, quid prohibet rationalem etiam a parentibus esse, non tamen quæ talis est, quin putarim vegetatiuam in ipso semine latere, ipsumque tanquam artificem in membra, & figuram homini conue-

THESES SPHAERICAE.

conuenientem effingere : cum ipsam interea supremus artifex suo pollice insentientem effingat , & tandem in intelligentem efformet.

Quare non video; quid absurdi sequatur si dicamus animam humanam & a parentibus esse, & non esse.

XXX In summa hominis imperfectione, vegetatiua absque sensituiua subsistit.

Quid ergo prohibet in eius summa perfectione, intellectiuam absq; vegetatiua, & sensitua subsistere.

XXXI Absq; usu ventriculi quondam substitimus,

1 *Quare ergo absq; usu alimenti aliquando subsistere non possumus?*

2 *Nec video cur similiter anima nostra caelesti amicta gloria, & omni imperfectione exuta, absq; phantasia intelligere nequeat, quam modo jam nobis incognito*

3 *Imo & hoc necesse, quia DEVM quē perfectē intelligemus, nulla in phantasia species representare potest.*

XXXII Intellectus & voluntas non re, sed ratione differunt

Ergo & eorum objecta bonum & verum similiter conueniunt, & differunt.

SPHAERICAÆ.

PHAERA mundi corpus est singulare.

APPEND. I Ergo eam cognoscere non possumus, nisi sub aliquem sensum cadat.

2 Ergo ad eius cognitionem, cum tota sub nullum sensum cadere possit, opus est Sphæra exemplari, quæ e varia materia, ex hominum arbitrio compacta, totam nostris oculis in figura subjiciat.

3 Hinc sequitur doctrina spherica subjectum non esse spherā exemplarem, quam materialem vulgò appellant, sed mundi spheram, quā

THESES SPHÆRICAE.

quam eorum quæ dicuntur, plurima propter signi & signati cohesi-
onem, sphaera exemplari primò competant.

I] Sphaera mundi sua natura neque est recta, neque obliqua.

Ergo hac diuisio conuenit sphaerae tantum ratione nostri.

II] Sphaera neq; est recta, neq; obliqua sub polis habitantibus

*Ergo hac diuisio sumenda tantum eorū respectu, quibus eadem stel-
le fixae oriuntur & occidunt.*

III] Circulos in sphaera mundi intelligere oportet, quorū cir-
cumferentiæ tantum in sphaera exemplari ponuntur.

*Ergo non propriè loquuntur, qui dicunt Solem moueri sub Zodiaco,
aut ejus ecliptica, cum semper ut loquuntur, in ejus plano feratur,
quod a circulo non est diuersum.*

V Omnes circuli in Sphaera maximi, & sese, & sphaeram in par-
tes æquales diuidunt.

*Sunt ergo omnes æquales, etsi duorum quorum alterius polus fue-
rit in alterius circumferentia, & reliqui in ipsius circumferentia po-
lum esse necesse est, etsi alterius declinauerit, etiam alterius declina-
bit eadem intercapedine.*

VI Quanto ab Æquinoctiali recedis, tanto ad alterutrum po-
lorum accedis, & contra.

1 Ergo quæ est distantia puncti verticalis ab æquinoctiali, eadem est
elevationis poli, & latitudo regionis.

2 Hinc sequitur subducta solis altitudine meridiana, in diebus æqui-
noctialibus a nonaginta gradibus, reliquū esse poli elevationem, &
regionis latitudinem.

3 Quod si alio quouis die eandem inuestigare libet, hac ratione in-
uenies sole existente in signis borealibus ejus declinationem ab alti-
tudine meridiana subduc si in australibus, eidem adde, ut de distan-
tia puncti verticalis ab æquinoctiali constet.

VI] Singulis horis æquinoctialibus, æquinoctialis quindecim
gradus exiguo plus minus ascendunt & occidunt.

*Ergo qui eadem ab æquinoctiali distantia habitant, quot quindenis
grad-*

THESES SPHAERICAE.

gradibus longitudinis a se invicem distant, totidem horis eorum meridies a se invicem distabunt, igitur omnes eandem diem artificialis longitudinem habent.

VIII Sol commoratur longius oct. plus minus diebus in signis borealibus, quam australibus,

Ergo necesse est ejus orbem deferentem diversum habere centrum a centro mundi.

IX Sol licet movetur nunc concitius, nunc remissius, nunquam tamen consistere vel retrogradi observatus est.

Ergo sol non habet epicyclum.

X Luna licet non observetur moveri nunc tardius, nunc celerius, nec progredi, aut regredi, observata est tamen in eadem igni parte, nunc r. nunc bre.

